

ВІД РЕДАКТОРА

Українська діаспора є важливою інтегральною частиною українського народу, яку доля з різних причин віднесла далеко від батьківщини. Протягом багатьох років, особливо за часів панування радянського режиму в Україні, саме українці поза Україною популяризували Україну в світі, поширювали знання про її минуле, розвивали різні аспекти культури та науки.

Діаспора як явище повинна стати і стає об'єктом дослідження істориків, філологів, соціологів, психологів, мистецтвознавців, політологів, культурологів та фахівців інших наукових галузей. Зокрема, до соціальних та психологічних належать проблема інтеграції в чуже середовище, намагання збереження національної ідентичності, асиміляція, взаємовідносини між еміграційними поколіннями, міжособистісні відносини тощо. До філологічно-лінгвістичних проблем можна віднести різні аспекти збереження материкових мовленнєвих особливостей, змін та розвитку мови, вивчення та популяризації багатющого пласту української літератури, створеної поза Україною і багато інших. Потребують докладного вивчення історія жіночого руху та жіноцтва, українське шкільництво, церковне й релігійне життя, політичні організації і рухи, наукове життя, наукові та громадські установи й організації тощо.

Колектив Національного університету “Острозька академія” останні кілька років робить свій внесок у розвиток діаспорознавства. В 2002 р. рішенням Вченої ради університету було створено Інститут дослідження української діаспори, який поруч із дослідницькою роботою формує бібліотеку діаспоріани та архів, видає дослідження та перевидає праці зарубіжних українців, наближаючи їх до читачів в Україні. Бібліотека Інституту завдяки щедрим книжковим пожертвам поповнюється цінними науковими та іншими виданнями. Нажаль, ми не маємо змоги з великою вдячністю назвати всіх наших Друзів, які висилають до Інституту книги з власних бібліотек, витрачаючи на це особистий час і кошти, але це буде зроблено незадовго в окремій статті. Відзначимо, що в бібліотеці Інституту є й кілька великих колекцій – Українського історичного товариства і його довголітнього президента проф. А. Винара, відомого українського славіста проф. Якова Гурського, Наукового товариства ім. Шевченка в Америці та ін.

Одним із напрямів роботи Інституту є організація та проведення наукових конференцій, під час яких розглядаються важливі проблеми дослідження діаспори та співпраці з нею. Спочатку такі конференції були присвячені окремим науковим проблемам, а в вересні 2004 р. відбулася перша Міжнародна конференція “Українська діаспора: проблеми дослідження”, в якій взяли участь науковці з України, Німеччини, Канади, США та ін. країн, в тому числі й керівники наукових установ.

22-23 травня відбулася Друга Міжнародна конференція “Українська діаспора: проблеми дослідження”. В ній взяли участь понад 80 учасників з України, Німеччини, Словаччини, Італії, Польщі, Естонії, Латвії, США, Канади, Англії та інших країн, які обговорили важливі проблеми наукового дослідження феномену української діаспори та співпраці між українцями світу. Частину доповідей, що прозвучали під час конференції, ми публікуємо в цьому збірнику. Крім того, під час конференції відбулися презентації видань, присвячених вивченню життя українців поза Україною, засідання за круглим столом, коли відбулося обговорення важливих проблем, що стають і мають стати об’єктом дослідження вчених. У вересні ж 2008 року відбудеться чергова, Третя міжнародна наукова конференція. Віримо, що вона буде успішною і під час її проведення будуть обговорені важливі наукові проблеми.

В жовтні 2006 р. в університеті при нашому Інституті було відкрито кафедру історії української діаспори, науково-навчальна діяльність якої має сприяти поширенню діаспорознавства як навчальної проблематики в університетах України. Почесним професором і почесним завідувачем Кафедри було обрано визначного вченого і організатора науки проф. Кентського державного університету (США) та Українського Вільного Університету (Німеччина) Любомира Р. Винара. Завідувачем Кафедри стала директор Інституту дослідження української діаспори Алла Атаманенко. Сподіваємося, що статті, опубліковані в цьому збірнику, стануть в нагоді дослідникам і викладачам різних аспектів історії діаспори.

Ми щиро дякуємо нашим колегам із Українського історичного товариства, Української американської асоціації університетських професорів, Світової наукової ради при Світовому конгресі українців за підтримку нашої діяльності – спільне проведення конференцій, видання цього на інших збірників з матеріалами конференцій та інші наукові і видавничі проекти. Сподіваємося, що наша співпраця буде міцнішати та розгортатися і в майбутньому.

Запрошуємо до співпраці з Інститутом дослідження української діаспори та кафедрою історії української діаспори Національного університету “Острозька академія” всіх, хто вивчає будь-які аспекти життя та здобутки українців у світі.

При редагуванні статей збережено початковий авторський правопис - т.зв. “харківський” або сучасний український.

*Алла Атаманенко,
редактор*